1.1 ANÀLISI ENTORN
_escala metropolitana

rehabilitació de l'eixample
equipaments per una superilla

L'EIXAMPLE A BARCELONA

1:100.000

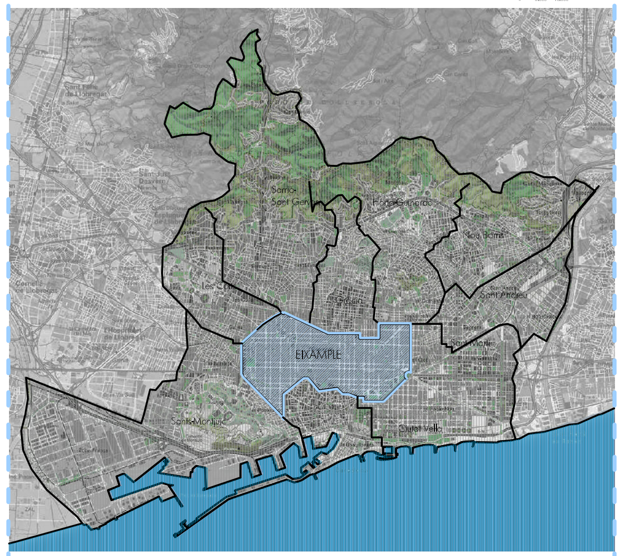

L'EIXAMPLE e:1/35.000

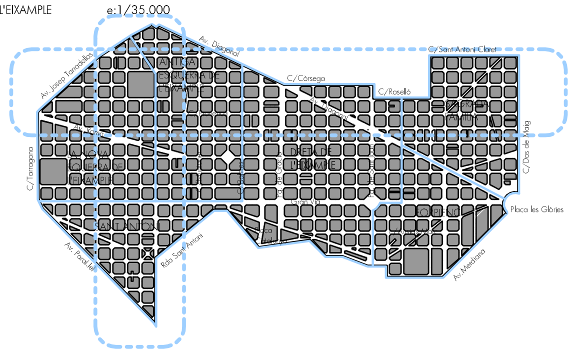

L'Eixample: un mosaic

L'Eixample, del qual ara commemorem els primers cent cinquanta anys, es pot llegir a través del plànol i del fotoplà com un teixit extraordinàriament uniforme. La regularitat de la xarxa viària, amb una excel • lent geometria, quasi perfecta; uns carrers de secció constant amb uns criteris d'urbanització centenaris i unes mançanes molt singulars, de gran regularitat amb una forma extraordinàriament recognoscible i única.
El projecte de l'Eixample de Barelona respon a un traçat isòtrop de carrers que defineixen mançanes quadrades de 113m de costat. Els xamfrans, tallats a 45° de les cantonades, augmenten l'eficiència de l'ús en superfície de la trama sense desvirtuar la seva imatge geomètrica perfecta. Unes avingudes de major amplitud emfatitzen la dimensió territorial i completen una ordenació rigorosa i adaptable.

Les verticals
L'Eixample te 51 carrers mar-muntanya, interromputs en els seus seu sector central pels equipaments que agrupen illes: universitat, Escola industrial, Hospital clínic, persó Model, l'escorxador.

Les Horitzontals
Els 23 carrers Llobregat- Besòs tenen a favor el relleu de la ciutat i són més continus que els seus perpendiculars.. Entre aquests, Aragó u Gran Via sobrepassen els límits de l'eixample i es converteixen en connectors metropolitans.

Les diagonals
El seu origen és molt divers: eixos projectats que escapen de l'ortogonalitat i els límits de la malla, línies dibuixades que miren de lligar amb Ciutat Vella i traces geogràfiques i d'infraestructures preexistents que la realitat afegeix al projecte.
Paral • lel, Meridiana i Diagonal són eixos que sobrepassen les voreres de l'Eixample i de la ciutat; ... ; l'avinguda Roma és projectada seguint les línies d'infraestructures ferries existents; Josep Tarradellas es superposa a la riera de la Magòria, ...

Els Xamfrans
Son la imatge més característica de l'Eixample de Barcelona i són conseqüència d'un acurat estudi de trànsit i de cruïlles de Cerdà. Des del punt de vista del buit urbà que generen, son places octogonals de gairebé 50m entre cares oposades, amplada equivalent a la de la Gran Via.
El Xamfrà facilita el gir i genera una nova tipologia edificatòria dins la mançana construïda en corona.

Ordres del traçat
El traçat viari de l'Eixample queda definit per carrers de 20, 30 i 50 metres. L'amplada i la longitud són els elements que determinen la seva jerarquia viària dins el conjunt.
Secció del carrer
La malla està formada fonamentalment per carrers de 20m d'amplada que donen el seu caràcter homogeni. La característica fonamental d'aquests carrers és que destinen el mateix espai a vianants i a trànsit rodat.

Estructura funcional dels espais públics
El model d'espais verds i equipaments distribuïts de manera homogènia que proposava Cerdà no es va respectar. Malgrat tot, una nova distribució força homogènia s'ha produït i ha evolucionat cap a una estructura de peces més petites i automatitzades dins el conjunt.

Cerdà i la Barcelona del futur, Realitat versus projecte, Diputació de Barcelona

ANÀLISI DE L'EIXAMPLE e:1/70.000

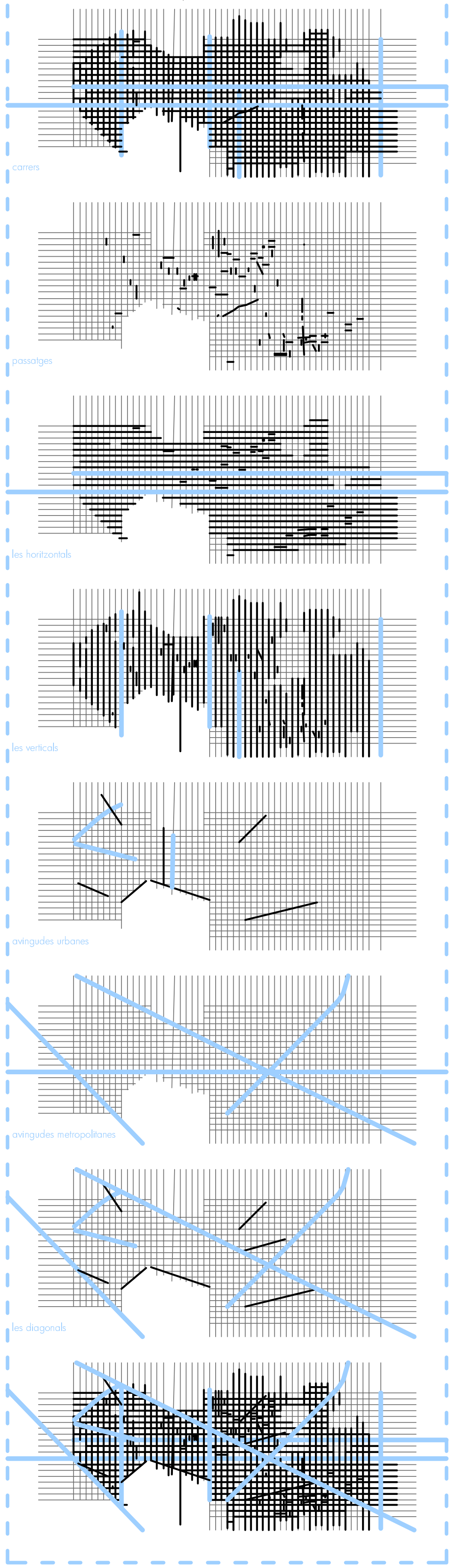

RELACIÓ ESPAIS LLIURES I EQUIPAMENTS e:1/35.000

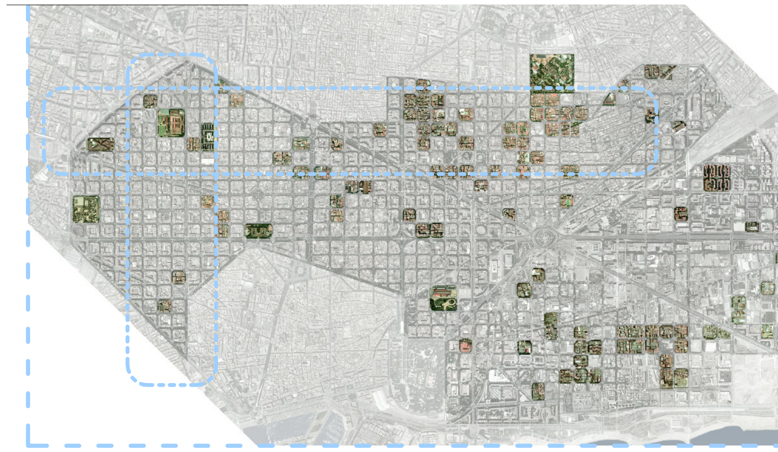

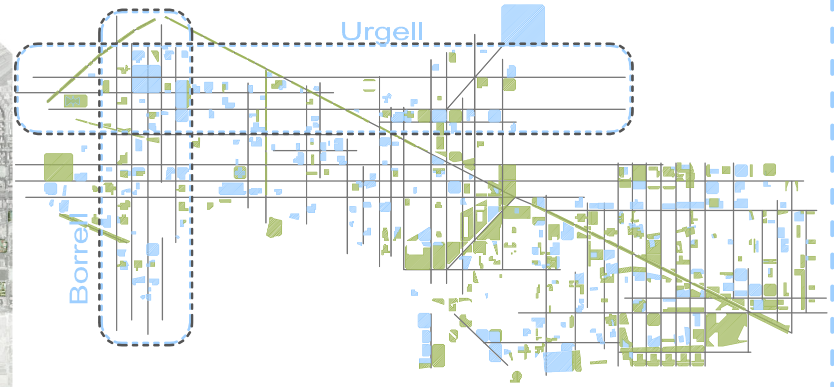

Anàlisi del model montruït de l'eixample: ELS PATIS+EQUIPAMENT e:1/35.000

La recuperació dels patis de l'Eixample::
La recuperació residencial de l'Eixample posada en pràctica des dels anys vuitanta va aconsellar l'any 1985 proposar la recuperació d'alguns patis com a espais públics seguint la lògica d'una distribució força homogènia. Però també de les illes on era més factible. També es va limitar l'edificació al cor d'illa per poder fomentar els jardins i el verd en el pati de les illes.

Una nova estructura d'espais verds i d'equipaments relativament equilibrada:
Es reflecteix l'escala de les " unitats " espacials i funcionals de la ciutat: els mercats, les escoles i alguns altres equipaments tenen aquest valor de definir l'escala del barri com a ús i com a referent.
El model geomètric intuït per Cerdà proposava un sistema de distribució més regular del que en realitat s'ha desenvolupat. Malgrat això, l'intercalat entre peces dóna un sistema funcional prou eficaç.

L'ús del subsòl es cada cop més intensiu:
Poc a poc els edificis van incorporant una major prevenció de l'espai sota terra i a la seva funcionalitat es fa més complexa. Dels aparcaments es passa a altres serveis. En la situació actual i ens els edificis de nova planta, gairebé hi ha tant volum sota rasant com damunt de rasant. Les ordenances no hi donen gaire importància, ja que són serveis complementaris a l'activitat damunt de rasant, en qualsevol cas, tot aquest volum subterrani és servit normalment des de les voreres.

Les intervencions:
Les mançanes pateixen unes intervencions que vinclen 2 escales: la major, que pertany a l'Eixample, i la menor, que té a veure amb el sistema de patis interiors. Amb això, s'aconsegueix diferents tipus d'intervencions.Vinculació de l'espai obert a un traçat de vianants de recorregut longencial. Aquest tipus d'intervenció permet posar en contacte dues realitats urbanela que té a veure amb la malla i la que derivada dins lamançana. de Ex:PASSADÍS
-Continuïtat d'un passatge. Interior revalua un passatge ja existent. Ex: FISSURA
-L'accés a l'interior de mançana per mitjà d'un equipment. Ex:Jardins del Rector Oliveras
-El traçat en diagonal dins la mançana. La incorporació d'una recorregut en diagonal en el pati interior juntamnet amb equipaments dotacionals permet fragmentar l'espai. Ex: Jardins de l'antiga carretera d'horta.
-La creació d'un nou vial. S'estableix una transició amable entre la viabilitat de l'Eixample i el sistema de patis interiors.

Classificació dels patis de mançana de l'Eixample recuperats, segons els quatre tipus bàsics d'accés:

(Cerdà i la Barcelona del futur, Realitat versus projecte, Diputació de Barcelona)

1. PASSADÍS

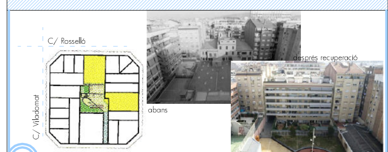

1. Jardins Maria Mercè Marçal| Carrer Provença | Sup: 1388m2
Solar ocupat anteriorment per l'Editorial Sopena.
Actualment s'ha enjardinat amb noves i variades espècies vegetals: plantes arbustives i aromàtiques, enfiladisses. També s'ha habilitat una zona de jocs i instal·lacions infantils per totes les edats.
Des de l'interior s'accedeix al subsòl on es troben els equipaments esportius de l'Escola IPSI.

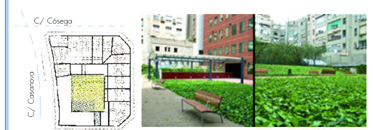

2. Jardins d'Elena Maseras| Carrer Rosselló 163| Sup: 1520m2
Interiors dins l'edifici de consultes externes de l'Hospital Clínic, s'ha creat un accés obert al públic a través d'una passarel·la amb una pèrgola.
Hi han incorporat vegetació i mobiliari urbà.

3. Jardins de Sofia Barat | Carrer Girona 64-66| Sup: 580 m2
Petit i lluminós interior d'illa de la part dreta de l'Eixample. És una agradable terrassa aïllada de soroll.
En l'espai interior s'hi ha ubicat una biblioteca pública que porta el mateix nom que el jardí.

2. PORTA

4. Jardins de Tres Tombs| Carrer Manso, Calàbria| Sup: 1700m2
Situat entre els carrers Parlament, Manso, Calàbria i Valadomat, el barri de Sant Antoni compta amb un petit interior d'illa pacífic i ben aprofitat.
És el solar on estava l'antiga fàbrica de galetes Montes, ara rehabilitat amb una zona ajardinada amb palmeres, cirerers i una zona de jocs infantils.

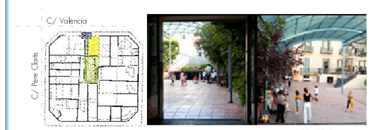

5. Jardins de Casa Elizalde| Carrer València 202| Sup: 495 m2
Actualment, aquest interior d'illa recuperat l'any 1985 recull un dels Centres Cívics i Culturals més atractius de Barcelona.
És un espai petit amb una pèrgola i marquesines. Les façanones modernistes posteriors dels edificis que envolten la plaça li proporcionen una atmosfera acollidora.

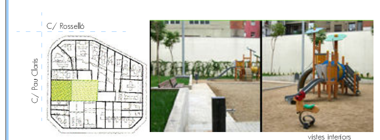

6. Jardins de Constança d'Aragó|C/Roger de Flor| Sup:745 m2
En el carrer Roger de Flor s'ha ubicat el Centre d'Atenció Primària de l'Eixample Dret. Aquest equipament dissenyat amb criteris mediambientals de coeficiència energètica, fa de porta d'entrada a l'interior de l'illa.
Al fons es troben els jocs infantils, amb zones d'estar, una font i arbrat que protegeixen la plaça del sol.

3. FISSURA

7. Jardins de l'antiga ctra d'Horta| Roger de Flor| Sup:2455 m2
En aquest interior es combinen zones de sauló i paterres d'herba amb una altra pavimentada que recorda al traçat de l'antiga carretera d'Horta que anava de Barcelona (quan encara existien les muralles) fins a la zona d'Horta.
Compta amb dues zones diferenciades de jocs infantils. Dins de l'illa hi troben el Centre de Serveis Socials de l'Eixample Dret, dissenyat per Carles i Lucia Ferrater.

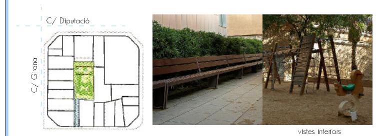

8. Jardins de Jaume Perich| Gran Via| Sup: 1227 m2
Solar recuperat com a zona verda, estava ocupat anteriorment amb la Colònia Tèxtil Rosal.
Aquest interior d'ús públic dedicat al dibuixant Jaume Perich, es caracteritza per la varietat d'espècies arbòries i arbustives que s'hi troben.
Es tracta d'un espai obert i lluminós on s'ha adoptat una zona per a jocs infantils, amb bancs i cadires per prendre el sol.

9. Jardins del Carlit| Carrer Roger de Flor| Sup: 895 m2
Interior d'illa destinat a l' ús escolar. És un espai de petites dimensions. Una part es va dedicar a la construcció de dos importants equipaments pel barri: un casal d'avis i una escola. L'altra és una plaça que a la vegada serveix de zona d'espera pels pares.

4.OBERTURA

10. Jardins de Clotilde Cerdà| Carrer Marina 197| Sup: 3100m2
L'accés principal es troba al carrer Marina, i es caracterita per ser un interior d'illa parcialment obert, on s'hi troba una zona de jocs infantils amb diferents tractaments com el sauló , l'herba, banc i arbrat.
L'altra part de la illa està reservada a la futura construcció de l'Institut Angeleta Ferrer.

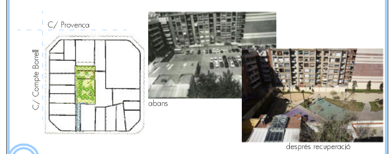

11. Jardins Ermessenda Carcassona|C/Comte d'Urgell|Sup:2365m2
L'espai està configurat de manera que generi uns recorreguts predeterminats, recolzats en parterres ondulats de gespa i arbres, que des de l'entrada acompanyen fins a l'interior de l'illa, on hi ha un espai per a jocs infantils, amb coutxo de diferents colors. S'hi ha plantat arbrat que configura zones de repòs.

12. Jardins de Paula Montal| Carrer Viladomat| Sup: 3585m2
Espais adaptats per a jocs infantils de diferents edats. Té una zona per a fer activitats esportives i una zona de descans.
S'hi a plantat arbrat.
L'espai està organitzat de manera que es pugui combinar l'ús públic d'aquest interior d'illa amb la futura ubicació d'una residència per a gent gran.
És un homenatge a la fundadora de les escoles "Institut Filles de Maria", religioses de les Escoles Pies.

ANÀLISI ENTORN
escala metropolitana 1
escala de barri 2
escala de macroilla 3
DEFINICIÓ GEOMÈTRICA 4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
ESRTRUCTURES 15
16
17
DETALLS CONSTRUCTIUS 18
19
20
INSTAL·LACIONS 21
22
23
24
25
VISIÓ ESPAIAL 26
27

etsav
anna dalmases trias
tutor: lluís paramón
juny 2010